

**Ocena końcowa KPK OECD zawiadomienia o potencjalnym naruszeniu
Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych
Warszawa, 17 lutego 2023 r.**

1. 29 czerwca 2020 r. do Krajowego Punktu Kontaktowego OECD (KPK OECD) wpłynęło zawiadomienie o naruszeniu *Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych* (dalej: Wytyczne OECD).
2. Zawiadomienie zostało złożone przez osobę fizyczną (dalej: Autor zawiadomienia), reprezentującą swoją rodzinę, będącą właścicielem nieruchomości mieszkalnej oraz gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie Grupy LOTOS S.A.
3. Zawiadomienie dotyczyło działań przedsiębiorstwa wielonarodowego Grupa LOTOS S.A. (dalej: Przedsiębiorstwo) z siedzibą w Gdańsku – polskiej spółki sektora wydobywczego operującej głównie w branży paliwowej oraz w eksploatacji ropy naftowej i gazu ziemnego. Podmioty wchodzące w skład Przedsiębiorstwa prowadzą swoją działalność w Polsce, Norwegii oraz na Litwie.

Do dnia 12 sierpnia 2022 r. Przedsiębiorstwo było notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień sporządzenia Oceny końcowej Przedsiębiorstwo było wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego, z uwagi na jego połączenie z dniem 1 sierpnia 2022 r. z PKN ORLEN S.A. Połączenie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych, a w jego wyniku PKN ORLEN S.A. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Przedsiębiorstwa.

PRZEDMIOT ZAWIADOMIENIA

W zawiadomieniu złożonym do KPK OECD Autor zawiadomienia wskazał na następujące rozdziały Wytycznych OECD:

Rozdział II „Zasady ogólne”, część A, pkt. 2, 11 oraz 12, zgodnie z którymi przedsiębiorstwa powinny:

pkt 2. *Szanować prawa człowieka tych, na których oddziałują poprzez prowadzoną przez siebie działalność.*

pkt 11. *Unikać wywoływania lub przyczyniania się do wystąpienia niekorzystnych skutków w kwestiach objętych Wytycznymi OECD poprzez działania własne oraz podejmować stosowne kroki w przypadku ich wystąpienia.*

pkt 12. *Starać się zapobiec lub zminimalizować niekorzystne skutki działalności przedsiębiorstwa, również w przypadku, gdy przedsiębiorstwo nie miało wpływu na pojawienie się takich skutków, które są bezpośrednio związane z działalnością, produktami lub usługami przedsiębiorstwa poprzez relacje biznesowe.*

Rozdział III „Ujawnianie informacji”, pkt 1 oraz pkt 28 i 33 komentarza do rozdziału „Ujawnianie informacji”, zgodnie z którymi przedsiębiorstwa powinny:

pkt 1. *upewnić się, że w odpowiednim czasie ujawnione zostaną rzetelne informacje na temat wszystkich podstawowych kwestii dotyczących działalności, struktury organizacyjnej, sytuacji finansowej, wyników, własności i nadzoru przedsiębiorstwa. Ujawniane informacje powinny dotyczyć przedsiębiorstwa jako całości, a jeżeli jest to właściwe, być klasyfikowane według dziedzin działalności lub obszarów geograficznych. Polityka ujawniania informacji musi być odpowiednio dobrana do charakteru, wielkości i lokalizacji przedsiębiorstwa, z należyтым uwzględnieniem kosztów, zasad poufności i innych kwestii dotyczących konkurencji.*

pkt 28. *Celem tego rozdziału jest zachęcenie do pełniejszego zrozumienia sposobu, w jaki działają przedsiębiorstwa wielonarodowe. Jasne i kompleksowe informacje dotyczące przedsiębiorstw są istotne dla wielu odbiorców, począwszy od stron zainteresowanych i środowisk finansowych, po inne jednostki, jak np. pracownicy, społeczności lokalne, specjalne grupy tematyczne, rządy i społeczeństwo jako ogół. Aby umożliwić lepsze zrozumienie przedsiębiorstwa oraz jego relacji ze społeczeństwem i środowiskiem, przedsiębiorstwa powinny działać w sposób przejrzysty i reagować na coraz większe pragnienie informacji, jakie odczuwa społeczeństwo.*

pkt 33. *Wytyczne OECD zachęcają również do przestrzegania drugiego zbioru zasad komunikacji lub ujawniania informacji w obszarach, w których normy sprawozdawczości się dopiero kształtują, jak np. w przypadku kwestii dotyczących społeczeństwa, środowiska i ryzyka.*

Rozdział IV „Prawa człowieka” pkt 1-6 oraz pkt 37, 39 i 40 komentarza do rozdziału „Prawa człowieka”, zgodnie z którymi przedsiębiorstwa powinny:

pkt 1. *Szanować prawa człowieka, co jest równoznaczne z brakiem naruszania praw innych ludzi, oraz reagować na negatywne skutki działalności przedsiębiorstwa w zakresie praw człowieka.*

pkt 2. *W kontekście własnej działalności, unikać łamania lub przyczyniania się do łamania praw człowieka, oraz reagować na tego typu zdarzenia.*

pkt 3. *Szukać sposobów na zapobieżenie lub zredukowanie negatywnego wpływu działalności, produktów lub stosunków biznesowych przedsiębiorstwa na poszanowanie praw człowieka, również w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo nie przyczynia się do powstania takiego wpływu.*

pkt 4. *Posiadać politykę zobowiązującą do przestrzegania praw człowieka;*

pkt 5. *Wykonać analizę przedsiębiorstwa w kontekście praw człowieka stosownie do wielkości przedsiębiorstwa, charakteru i kontekstu działalności, jak również znaczenia ryzyka wystąpienia niepożądanego wpływu na prawa człowieka.*

pkt 6. *Zapewnić, lub współpracować w zakresie zgodnych z prawem procesów mających na celu zaradzenie wystąpieniu negatywnego wpływu na poszanowanie praw człowieka w przypadkach, gdy przedsiębiorstwo zanotowało sytuację łamania lub przyczynienia się do łamania praw człowieka.*

pkt 37. *We wstępie i pierwszym punkcie rozdziału zauważono, że ochrona praw człowieka jest obowiązkiem państwa oraz, że przedsiębiorstwa, niezależnie od wielkości, sektora działalności, kontekstu operacyjnego, struktury własnościowej i organizacyjnej, czy miejsca działania powinny przestrzegać praw człowieka. Poszanowanie tych praw jest światową normą etyki biznesowej niezależną od możliwości i/lub woli danego państwa do wywiązywania się z obowiązku przestrzegania praw człowieka i nie umniejszają tych zobowiązań.*

pkt 39. *Zawsze, niezależnie od kraju i kontekstu działalności, należy mieć na względzie prawa człowieka wyrażone w Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka składającej się z Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz w głównych instrumentów umożliwiających jej kodyfikację: Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych. Należy także przestrzegać zasad dotyczących podstawowych praw określonych w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy w sprawie zasad i praw w pracy z 1998 r.*

pkt 40. *Przedsiębiorstwa mają wpływ na praktycznie wszystkie prawa człowieka (...)*

Rozdział VI „Środowisko”, w którym jest mowa m.in. o tym, że *mając na uwadze kwestie związane z kosztami, poufnością informacji oraz ochroną praw do własności intelektualnej, przedsiębiorstwa powinny:*

pkt 2 a) *przekazywać społeczeństwu i pracownikom stosowne, wymierne, możliwe do zweryfikowania (tam gdzie jest to właściwe) i aktualne informacje dotyczące potencjalnego wpływu działalności przedsiębiorstwa na środowisko, zdrowie i bezpieczeństwo, co może obejmować sprawozdania z postępu w zakresie działań na rzecz środowiska;*

pkt 2 b) *oraz angażować się w stosowne i aktualne rozmowy i konsultacje ze społecznościami, które bezpośrednio odczuwają skutki przyjęcia przez przedsiębiorstwo polityki w zakresie środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa oraz jej wdrażania.*

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Po otrzymaniu zawiadomienia KPK OECD podjął następujące działania:

- 1) 30 czerwca 2020 r. KPK OECD drogą elektroniczną potwierdził Autorowi zawiadomienia otrzymanie zawiadomienia;
- 2) pismem z 1 lipca 2020 r. KPK OECD poinformował Przedsiębiorstwo o wpłynięciu zawiadomienia oraz wystosował prośbę o zajęcie stanowiska w sprawie;
- 3) w okresie lipiec-wrzesień 2020 r. KPK OECD badał zawiadomienie, w tym poszukując informacji na temat zbliżonych merytorycznie spraw rozpatrywanych przez KPK OECD w innych krajach;
- 4) Przedsiębiorstwo pismem z 16 lipca 2020 r. odpowiedziało KPK OECD i przekazało stanowisko w sprawie;
- 5) 24 września 2020 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli KPK OECD z Autorem zawiadomienia;
- 6) 2 października 2020 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli KPK OECD z przedstawicielami Przedsiębiorstwa;
- 7) 18 stycznia 2021 r. KPK OECD przyjął sprawę do prowadzenia i sformułował Ocenę wstępną. Treść Oceny wstępnej została uzgodniona ze stronami postępowania w dniu 24 lutego 2021 r.

Ze względu na dobro sprawy Ocena wstępna stanowiła poufny dokument przeznaczony tylko dla stron postępowania oraz dokumentacji sprawy w KPK OECD i nie podlegała publikacji na stronie KPK OECD, ani również nie została udostępniona Sekretariatowi OECD.

Na stronie KPK OECD w dniu 3 marca 2021 r. została zamieszczona notatka informacyjna (w języku polskim oraz języku angielskim) o przyjęciu sprawy do prowadzenia;

- 8) następnie KPK OECD zaproponował stronom postępowania podjęcie wspólnych rozmów (tzw. *good offices*) przy aktywnym wsparciu KPK OECD;
- 9) 22 marca 2021 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Przedsiębiorstwa i Autora zawiadomienia w obecności KPK OECD (ze względu na sytuację wynikającą z pandemii COVID-19 spotkanie zostało przeprowadzone w formule zdalnej za pośrednictwem platformy Cisco Webex);
- 10) 14 lipca 2021 r. odbyło się drugie spotkanie przedstawicieli Przedsiębiorstwa i Autora zawiadomienia w obecności KPK OECD (spotkanie odbyło się w formule stacjonarnej w siedzibie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w którym funkcjonuje polski KPK OECD). Podczas spotkania strony postępowania prezentowały swoje argumenty, dokumenty a także materiały filmowe;

- 11) w dalszym toku postępowania KPK OECD przeprowadził odrębne spotkania ze stronami postępowania:
  - 18 listopada 2021 r. spotkał się z przedstawicielami Przedsiębiorstwa, zaś
  - 9 grudnia 2021 r. z Autorem zawiadomienia;
- 12) kolejne spotkanie stron postępowania odbyło się 26 kwietnia 2022 r., podczas którego strony doszły do zawarcia częściowego porozumienia;
- 13) 31 maja 2022 r. KPK OECD przekazał stronom postępowania projekt Oceny końcowej do uzgodnienia.

STRESZCZENIE ZAWIADOMIENIA

Autor zawiadomienia wskazał następujące rozdziały Wytycznych OECD: Rozdział II „Zasady ogólne”, Rozdział III „Ujawnianie informacji”, Rozdział IV „Prawa człowieka” oraz Rozdział VI „Środowisko”, do których naruszenia miało dojść w opinii Autor zawiadomienia wskutek działalności Przedsiębiorstwa.

Przedstawiając szczegółowe informacje na temat sytuacji, w jakiej miało dojść do potencjalnego naruszenia wskazanych powyżej rozdziałów Wytycznych OECD, Autor zawiadomienia określił w zawiadomieniu iż jego rodzina w latach 1945-1998 zamieszkiwała w domu, w sąsiedztwie którego w 1970 r. Przedsiębiorstwo wybudowało rafinerię ropy naftowej oraz oczyszczalnię ścieków.

Zdaniem Autora zawiadomienia, bezpośrednie sąsiedztwo Przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w zakresie rafinowania ropy naftowej, wpływa negatywnie poprzez zanieczyszczanie powietrza toksycznymi związkami, powoduje skażenie wód powierzchniowych, wód gruntowych, uciążliwy hałas oraz bezpośrednie zagrożenie katastrofą przemysłową.

Autor zawiadomienia dołączył do zawiadomienia dodatkową dokumentację, zdjęcia oraz linki do stron zawierających informacje na temat awarii na terenie rafinerii.

STANOWISKO PRZEDSIĘBIORSTWA

Przedsiębiorstwo przedstawiło swoje stanowisko w piśmie z dnia 16 lipca 2020 r., w którym nie zgodziło się z zarzutami Autora zawiadomienia opisanymi w zawiadomieniu do KPK OECD.

Zdaniem Przedsiębiorstwa dotychczasowe oddziaływanie rafinerii na środowisko poparte badaniami, ekspertyzami, kontrolami właściwych organów i urzędów, audytów środowiskowych nie skutkowało żadnymi naruszeniami, sankcjami czy ograniczeniami ani też nie nakładało obowiązku wykonania przeglądu ekologicznego.

Przedsiębiorstwo podkreśliło, że działało i cały czas działa w zgodzie i w oparciu o przepisy prawa.

OCENA SPRAWY PRZEZ KPK OECD

KPK OECD zgodnie z [Procedurą postępowania przed KPK OECD w sprawie potencjalnego naruszenia Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych](#) (Część B. PROCEDURA POSTĘPOWANIA PRZED POLSKIM KPK OECD, Etap I) przeprowadził wstępną analizę sprawy, która obejmowała sprawdzenie:

- a) powodów zainteresowania Autora zawiadomienia sprawą;
- b) czy sprawa jest istotna i uzasadniona;
- c) czy istnieje związek pomiędzy działalnością przedsiębiorstwa a sprawą;

- d) czy w danej sytuacji mogą mieć zastosowanie inne mechanizmy odwoławcze lub procedury prawne (w tym postępowanie sądowe);
- e) w przypadku, gdy w tej samej sprawie prowadzone jest postępowanie przed innym organem – sprawdzenie czy prowadzenie postępowania przed KPK OECD jest możliwe;
- f) czy rozpatrywano już podobne sprawy (lub czy toczą się podobne postępowania) w ramach innych procedur krajowych lub międzynarodowych;
- g) czy zaangażowanie KPK OECD w prowadzenie danej sprawy ma szansę przyczynić się do wdrożenia nowych dobrych praktyk w zakresie odpowiedzialnego prowadzenia biznesu.

W wyniku przeprowadzonej analizy KPK OECD uznał, iż zostały spełnione kryteria przyjęcia sprawy do prowadzenia. W ocenie KPK OECD sprawa miała charakter istotny i uzasadniony. Treść zawiadomienia dotyczącego potencjalnego naruszenia Wytycznych OECD, jak również stanowiska stron przedstawione w trakcie postępowania prowadzonego przez KPK OECD wskazały na związek pomiędzy sprawą a działalnością Przedsiębiorstwa, które jest przedsiębiorstwem wielonarodowym operującym na rynku polskim.

W opisywanej w zawiadomieniu sytuacji dostępne były alternatywne drogi postępowania, jednakże postępowanie przed KPK OECD niosło za sobą walor możliwości wypracowania kompromisowego rozwiązania akceptowanego przez strony postępowania. KPK OECD nie pozyskał informacji na temat prowadzenia w tej sprawie postępowania przed innym organem. Również w toku postępowania przed KPK OECD Autor zawiadomienia potwierdził, że sprawa zgłoszona w zawiadomieniu do KPK OECD nie jest przedmiotem innego postępowania przed innym organem.

Po dokonaniu przeglądu spraw prowadzonych przez Krajowe Punkty Kontaktowe OECD w innych krajach, polski KPK OECD nie uzyskał wiedzy na temat rozpatrywania podobnej sprawy przez KPK OECD w innym kraju.

DIALOG STRON PRZY WSPARCIU KPK OECD

W trakcie indywidualnych spotkań z przedstawicielami stron KPK OECD szczegółowo wyjaśnił zasady sformułowane w *Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych* oraz sposób prowadzenia postępowań przed KPK OECD w związku z potencjalnym naruszeniem Wytycznych OECD. Strony zgodziły się na propozycję KPK OECD, że rozwiązaniem, które przyczyni się do wypracowania porozumienia między stronami jest tzw. *good offices*, czyli wspólne rozmowy prowadzone przez strony przy udziale i wsparciu KPK OECD mające na celu poszukiwanie rozwiązania, które będzie satysfakcjonujące dla obu stron.

Z inicjatywy KPK OECD 22 marca 2021 r. odbyło się pierwsze spotkanie przedstawicieli stron w obecności KPK OECD. Strony postępowania potwierdziły, iż ich intencją jest przystąpienie do dialogu w celu wypracowania rozwiązania satysfakcjonującego każdą ze stron. Ustalono tryb prowadzenia rozmów w oparciu o następujące zasady:

- zgodność z procedurą postępowania przed KPK OECD,
- konieczność zachowania poufności informacji, co obowiązuje obie strony postępowania oraz KPK OECD. Szczegóły postępowania przed KPK OECD nie mogą być przez strony ani publikowane w internecie, ani w żaden sposób rozpowszechniane publicznie,
- zasada dobrowolności: KPK OECD zakłada, że strony podchodzą z dobrą wolą i w dobrej wierze do rozwiązania problemu,
- zasada neutralności: KPK OECD pozostaje neutralne co do stron postępowania i przedmiotu sporu, nie narzuca stronom swoich rozwiązań,
- zasada bezstronności: KPK OECD dba o równe traktowanie obu stron w procesie.

Rozmowy między stronami postępowania koncentrowały się wokół następujących obszarów: zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, zanieczyszczenia powietrza, zagrożenia awariami, kwestii uciążliwości związanych z hałasem, planów inwestycyjnych oraz wpływu działalności Przedsiębiorstwa na zdrowie okolicznych mieszkańców, a także wypłaty odszkodowania Autorowi Zawiadomienia i wykupu gruntów oraz nieruchomości należących do osób reprezentowanych przez Autora zawiadomienia.

Należy także stwierdzić, że w toku postępowania przed KPK OECD nastąpiły zmiany w strukturze Przedsiębiorstwa, w związku z czym podczas postępowania przed KPK OECD Przedsiębiorstwo było reprezentowane zarówno przez przedstawicieli Grupy LOTOS S.A. oraz przedstawicieli LOTOS Asphalt sp. z o.o. (obecnie Rafineria Gdańska sp. z o.o.).

WNIOSKI Z POSTĘPOWANIA

Przyjmując 18 stycznia 2021 r. sprawę do prowadzenia, KPK OECD podkreślił, że przyjęcie sprawy do dalszego rozpatrywania nie oznacza potwierdzenia przez KPK OECD naruszenia Wytycznych OECD.

W wyniku spotkań indywidualnych przedstawicieli KPK OECD ze stronami postępowania oraz podczas spotkań w obecności obu stron postępowania wypracowano szczegółowe propozycje, które strony postępowania omówiły podczas spotkania w obecności przedstawicieli KPK OECD w dniu 26 kwietnia 2022 r. W wyniku tego spotkania strony postępowania osiągnęły częściowe porozumienie w sprawie.

Zgodnie z postanowieniem zawartym w [Procedurze postępowania przed KPK OECD w sprawie potencjalnego naruszenia Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych](#) (Część A. pkt 10) informacje dotyczące porozumienia nie zostają zamieszczone w treści niniejszej Oceny końcowej ze względu na brak zgody jednej ze stron na ich ujawnienie.

W związku z brakiem akceptacji przez Autora zawiadomienia przygotowanych przez KPK OECD projektów Oceny końcowej, KPK OECD podjął decyzję o publikacji Oceny końcowej zawierającej jedynie podstawowe informacje o sprawie.

MONITORING

Ze względu na fakt, że częściowe porozumienie, do którego doszły strony postępowania obejmuje zagadnienia będące poza kompetencjami KPK OECD – nie będzie przeprowadzany monitoring realizacji tego porozumienia.

W związku z powyższym KPK OECD zamyka postępowanie w niniejszej sprawie.

*****

Dodatkowe informacje

1. Niniejsza Ocena końcowa zostanie opublikowana w języku polskim oraz w języku angielskim na stronie internetowej polskiego KPK OECD.
2. Angielska wersja Oceny końcowej zostanie przekazana Sekretariatowi OECD i zamieszczona w bazie danych OECD dotyczącej spraw prowadzonych przez Krajowe Punkty Kontaktowe OECD.
3. Ponadto KPK OECD podkreśla, że zasada poufności postępowania jest kluczową zasadą postępowania przed KPK OECD. Dotyczy ona całości postępowania i odnosi się zarówno do stron postępowania jak i do KPK OECD. Dokumentacja sprawy prowadzonej przed KPK OECD, poza dokumentami podlegającymi ujawnieniu na stronie internetowej KPK OECD, jest poufna i nie podlega udostępnianiu.